

**TURKONFED YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ORHAN TURAN**

SEDEFED 12. REKABET KONGRESİ

KONUŞMA METNİ

24 Kasım 2020, Salı, ZOOM

Değerli Dostlar, SEDEFED ve TÜSİAD'ın Değerli Başkanları, Değerli Katılımcılar,

TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına, hepimizi sağlık ve sevgiyle selamlıyorum.

TÜRKONFED'in gücü, bölgesel ve sektörel ülkemizin en güçlü federasyonlarını ve onların çatısı altında buluşan derneklerinin yarattığı sinerjiden geliyor. 26 bölgesel-4 sektörel 30 federasyon, 270 dernek ve 40 bini aşkın şirket ülkesine değer yaratma misyonu ile TÜRKONFED bünyesinde bir araya geliyor. Sektörlerinin en güçlü ve köklü derneklerini bir araya getiren SEDEFED de TÜRKONFED ailesinin en önemli yapı taşlarından biridir. SEDEFED'in marka haline getirdiği Rekabet Kongresi'nin 12'ncisinde birlikte olmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum.

Değerli Başkanlar ve Değerli Dostlar;

Dünyanın ve ülkemizin hazırlıksız yakalandığı Kovid-19 salgınında bir yıl doluyor. Sağlık başta ekonomik, sosyal ve toplumsal açıdan yarattığı belirsizlikler ile zor ve çetin bir yıl geride kalıyor. İnsanlık tarihinde kitap ayracı gibi bir dönemi başlatan Kovid-19 salgınında henüz ilk dalganın yarattığı şoku atlatmadan, ikinci dalgaya yakalandık. Dünya Sağlık Örgütü ülkelerin yeterli önlem almaması halinde, üçüncü bir dalganın geleceği uyarısını da yaptı. Yani Kovid-19 ile mücadele uzun soluklu bir maraton olacak gibi görünüyor.

Kovid-19 aşısı büyük bir umut olsa da ekonomiden toplumsal hayata, bu yeni döneme uyum kapasitemizi geliştirmemiz gerekiyor. Türk iş dünyası olarak ümitsizliğe kapılma lüksümüz yok ve hiçbir şey için umutsuz değiliz. Küresel bir sorunla karşı karşıyayız ve bu sorunu tek başımıza çözmemiz mümkün görünmüyor. Kapsayıcı iş birlikleri ile küresel bir çözüm için birlikte çalışmamız, paylaşımlarımızı artırmamız, soruna değil çözüme odaklanmamız, her şeyden önemlisi hayatı ve insanı önceliklendiren yeni bir normal yaratmamız gerekiyor.

Japon düşünür Haruki'nin dediği gibi *"Fırtınadan çıktığımızda, hiçbir zaman fırtınaya giren insanla aynı olmazsınız!"* Kovid-19 fırtınasından da çıkacak olan dünyamızda geçmiş alışkanlıklarımıza döneceğimizi düşünenler, büyük bir yanlışta içinde. Klişe gibi gelse de hiçbir şey eskisi gibi olmayacak **Değerli Dostlar;**

Kovid-19 ile hız kazanan dönüşüm süreci her alanda kalıcı etkilerini şimdiden bırakmaya başladı. Yeni çalışma ve üretim modelleri, yeşil dönüşüm ve dijitalleşme, sürdürülebilir ve çevre dostu büyüme ile yeni küresel iş birliği modelleri... Ülke olarak ihracatımızın yarısını gerçekleştirdiğimiz ve doğrudan yabancı sermayede ilk sırada yer alan AB'nin yeşil ve dijital dönüşüm gündemini yakından takip edip, ekonomimizi ve işletmelerimizi bu yeni duruma hazırlıklı hale getirmeliyiz.

Geçtiğimiz hafta çevrim içi olarak Avrupa Parlamentosu üyeleri ile bir dizi temas gerçekleştirdik. O temaslarda, Türkiye'nin Avrupa ekonomisinin ayrılmaz bir parçası olduğunu dile getirirken, Türk iş dünyası ile AB entegrasyon sürecinin dönüştürücü etkisinin hem ülkemiz hem de AB toplumlarının refahına, güvenliğine ve stratejik çıkarına olduğu vurgusunu yaptık. Her zaman söylediğimiz gibi *"Türkiye'nin rotası AB'den, AB'nin de geleceği Türkiye'den geçiyor."*

Şüphesiz ki ABD seçimleri ile ortaya çıkan sonuç ve Asya-Pasifik'te Çin'in liderliğinde kurulan yeni işbirliği, küresel sistemde yeni güç dengesi arayışlarını da tetikliyor. Serbest Ticaret Anlaşmaları bir fırsat kapısı yaratırken, yeni üretim ve tedarik zincirinde ülkemizin jeopolitik avantajlarını kullanması da bir o kadar önemli hale geliyor. Operasyonel hız kadar ölçek ekonomisine odaklanan bir Türkiye'nin üretim ve tedarik üssü olmaması için bir neden görünmüyor. Çin Seddi ile Viyana kapıları arasında Türkiye ile üretimde ve tedarik zincirinde rekabet edecek bir başka ülke yok.

Ülkemizin bu dönemi doğru ve etkin bir yol haritası ile yeni rekabet senaryolarını da göz önüne alarak planlaması gerekiyor.

Burada kritik soru şu? Ülkemiz bu dönüşümün, “Yönetmeni mi, oyuncusu mu, yoksa seyircisi mi” olacak? Bu soruya vereceğimiz cevap geleceğimizi belirleyecek? Neden mi?

Çünkü 40 yıldır ülkemiz büyük dönüşüm dönemlerini içeride kısır tartışmalarla harcadı. Ülkemizin dünya ekonomisinden aldığı pay 40 yıl öncesine geri döndü. Son 30 yıldır büyüme yolculuğumuz ciddi gel-git’ler yaşadı. Sıcak para, tüketim ve kredi genişlemesine dayalı büyümelerin ardından hep ciddi krizler geldi. Son 20 yıldır teknolojik gelişmeler ile dijitalleşme devrimi, sanayide ve ekonomilerde dönüşüm sürecini başlatırken, çoğunlukla tüketen tarafta yer aldık. Son 10 yılda yüksek teknoloji kullanımı ile gerçekleştirdiğimiz ihracatımızda da istenen yolu kat edemedik. Bermuda Şeytan Üçgeni diye adlandırdığımız “faiz-enflasyon-kur” sarmalında bir ileri-iki geri enerjimizi boşa harcadık.

Rekabetçi kur söylemlerinin ülkemize yüksek katma değerli bir ihracat getirmediği de görülüyor. İhracatımızın katma değer yaratmasının yolu yine katma değerli üretim ve hizmet ile mümkün. Dünyanın en ucuz ülkesi olmaktan çıkmak ve toplam faktör verimliliğine odaklanarak katma değeri yüksek bir ekonomiye geçmek önceliğimiz olmalı. Bunun yolu da ülkemizin, son 20 yılda toplam faktör verimliliğinde pozitif bir ivme yakaladığı 2002-2009 yılları arasında “doğru yaptıklarına odaklanmaktan” ve günümüz şartlarına uygun politikalarla, “söylemden eyleme” geçmekle mümkün görünüyor.

Değerli Dostlar;

Türkiye’nin yeni hikayesi ve yeni yolu üretim ekonomisinden geçiyor. Ülkemizin üretim üssü olması için dijitalleşen, verimliliği artıran, markalı, yüksek katma değerli üretim ve yüksek katma değerli ihracatı odağına alan, sanayi odaklı, sürdürülebilir bir ekonomik modele ihtiyacı var. Ekonomide verimliliği artıramadığımız takdirde büyümede bir devamlılık ve öngörülebilirlik sağlamak çok zor görünüyor. Ekonominin en önemli unsuru güvendir. Yatırım ortamını iyileştirmek, güven iklimini yaratmak ve riskleri azaltmak için ev ödevlerimizi eksiksiz yerine getirmemiz önem kazanıyor. Riskleri fırsatlara, krizleri çözümlere dönüştürmek ancak ekonomik ve demokratik reform kalkanı ile mümkün. Söylemden-eyleme geçme iradesinin gücü ve etkinliği de istikrarın sağlanmasında önem taşıyor.

Maliye politikasının tüketim odaklı kısa dönemli çözümler sunmaktan çok büyüme potansiyelini artırıcı, kapsayıcı ve şeffaf olması gerekiyor. Uzun dönemli büyüme hedefi ancak üretim odaklı politikalarla mümkün.

Maliye politikalarının, ekonominin yapısal sorunu olan düşük verimlilik odağında çerçevelenmesi ve kredilerin, ölçülebilir doğru hedeflerle verilmesi; üretimi, yatırımı, istihdamı, kısacası kapsayıcı bir şekilde ekonomiye teşvik etmesi gerekiyor.

Yeni ekonomi yönetiminin açıkladığı mali ve finansal istikrar ile makro-ekonomik istikrarın sağlanmasının yolu hukukun üstünlüğü, fikir ve ifade özgürlüğü ile evrensel demokrasi standartlarını yakalamaktan geçiyor.

Finansal istikrarı sağlamanın birincil koşulu; bağımsız, güçlü kurumların varlığıdır. Güçlü bir ekonominin temelini güçlü kurumlar oluşturur ve bir ülkenin kurumları gücünü demokrasiden alır. Kurumlarımızı ve demokrasimizi güçlendirecek her adım ekonomimizi güçlendirecek, finansal istikrara katkı yapacaktır. Kurumlarımızın bağımsızlığının yanında liyakate dayalı, şeffaf ve hesap verir bir yönetim anlayışı bağımsızlık sistemimizi güçlendirecektir. Rekabetçilik için iyi yönetişimin şart olduğunu hatırlatmak da isterim. Yeni Türkiye hikâyesinin öznesi; hukuk devleti, bağımsız

kurumlar, yüksek teknoloji kullanımı, katma değerli üretim, sürdürülebilirlik ve verimlilik temelli politikalar olacaktır.

Değerli Dostlar;

Kovid-19 salgını ile hız kazanan dijitalleşme, bir proje değil zihniyet değişimini ifade ediyor. Teknolojinin hız ve verimlilik avantajını fırsata çevirenler değişimin de öncülüğünü üstlenecek gibi görünüyor. Dijitalleşmenin ve teknolojik yatırımların önümüzdeki dönemde daha fazla artacağı e-ticaret, e-ihracat ve bölgesel ticaretin ivme kazanacağı görülüyor. Tüm bunlarla birlikte başlayan ikinci dalga işletmelerimizi, özellikle finansmana erişim ve ödeme sıkıntısı yaşayan, düşük verimlilik, düşük rekabet gücü ve kayıt dışılık sorunu ile mücadele eden KOBİ'lerimizi daha fazla etkiliyor.

Bu dönemde vergi ve SGK borçlarının ötelenmesi gibi düzenlemeler işletmelerimiz üzerinde can suyu etkisi yaratsa da ekonomik aktivitelerde istenen düzeye henüz ulaşabilmiş değiliz. Mikro ve küçük ölçekli firmalarımıza geri ödemesiz desteklerin sunulması önem taşıyor. İlk dalgada yetersiz kalan geri ödemesiz desteklerin artırılması, kısa çalışma ve esnek çalışma modellerinin, geçim standartlarını da düşünerek sosyal devlet anlayışıyla karşılanması gerekiyor. Kurumlar Vergisi'nin düşürülmesi kadar yüzde 32'yi bulan kayıt dışı ekonomi ile mücadele de yine yeni dönemde iş dünyası olarak beklentilerimiz arasında yer alıyor. Bazı sektörlerde indirilen KDV oranının bütün sektörlerde yayılması ve yüzde 8'ler gibi daha kabul edilebilir sınırlara çekilmesi önem taşıyor. Vergi afları, orta ve uzun vadede fayda yerine zarar getiriyor. Ülkemizin ve sektörlerimizin rekabetçiliği için kayıt dışını teşvik etmek yerine kayıtlı ve vergisini düzenli ödeyen işletmelerimizi indirimle ödüllendirmek, sürdürülebilir kalkınmada, hedeflenen çarpan etkisini artıracaktır.

Değerli Dostlar;

40 yıllık iş ve STK hayatımda, rekabetçiliğimiz için önemli olduğunu düşündüğüm bir konu ile konuşmamı sonlandırmak istiyorum. Ülkemiz sanayisinde en önemli maliyeti enerji kalemi oluşturuyor. ABD ve AB'ye göre hem pahalı hem de kalitesiz enerji kullanıyoruz. Bu durum, enerji girdisi yüksek sektörlerimizin ihracatını dolayısıyla ülkemizin rekabetçiliğini olumsuz etkiliyor. Özellikle YEKDEM kapsamında alınan ve Kovid-19 sürecinde artan vergiler üretim, istihdam ve yatırım şevkini kırıyor. Rekabetçiliğimizi destekleyecek kalite ve fiyat uygulaması bir nebze olsun rahatlık sağlayacaktır.

Toplumsal refah için verimlilik artışı sağlayacak, ekonomik-sosyal ve toplumsal politikaların devreye alınması bir gerekliliktir. TÜRKONFED olarak her dönem söylediğimiz gibi ülkemizin "*Orta Gelir-Orta Demokrasi ve Orta Eğitim*" tuzaklarından kurtulması, rekabetçiliğimizi geliştirirken, toplumsal refah artışı da yaratacaktır.

Bu vesile ile SEDEFED 12. Rekabet Kongresi'nin gerçekleştirilmesinde büyük emeği olan TÜRKONFED Başkan Yardımcımız ve SEDEFED Başkanımız Ali Avcı ile TUSİAD Başkanımız Simone Kaslowski'ye şükranlarımı sunuyorum. İki günlük zirveye katılan değerli konuşmacılarımızın fikirsel hayatımıza büyük bir zenginlik katacağına inanıyor ve teşekkür ediyorum.

Sağlık ve sevgilerle,